

Kulturdepartementet

Konsultation i frågor som rör det samiska folket (Ds 2017:43)

Bakgrund

Svenska ILO-kommittén har genom remiss inkommen den 25 september 2017 (Ku2017/01905/DISK) ombetts att lämna synpunkter på promemorian *Konsultation i frågor som rör det samiska folket* (Ds 2017:43).

I promemorian föreslås att en ny och särskild ordning ska införas för konsultation i frågor av särskild betydelse för samerna. Reglerna föreslås bli införda som en ny lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Konsultationsordningen föreslås gälla utöver annan samrådsskyldighet enligt gällande lagstiftning. Syftet är att främja och stärka det samiska folkets inflytande över dess egna angelägenheter i beslutsprocesser. Enligt promemorian liknar förslaget den ordning som finns i Norge och är utformat mot bakgrund av bl.a. rekommendationer som internationella granskningsorgan har lämnat. Förslaget anges även vara i linje med den nordiska samekonventionen som Finland, Norge och Sverige och de tre ländernas samesameting färdigförhandlade i januari 2017. Förslaget innebär en skyldighet för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, kommuner och landsting att konsultera Sametinget i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Konsultationen ska göras före beslut i ärendet. Om ärendet kan få särskild betydelse för en samisk organisation eller en sameby ska även dessa konsulteras om det finns skäl för det. I vissa fall kan dock konsultation underlåtas. Konsultationen ska ske i god anda och enighet eller samtycke i den fråga som föranlett konsultationen ska eftersträvas. Konsultationen ska ske i den form Sametinget önskar om det inte medför olägenhet av betydelse vid ärendets behandling eller om syftet med konsultationen ändå kan uppnås. Om myndigheten önskar det får även annan myndighet, organisation eller enskild part närvara vid muntlig konsultation i ett ärende. Vad som framkommit vid konsultationen ska dokumenteras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Förslagens förhållande till ILO-konventioner

I promemorians avsnitt om internationella överenskommelser redovisas ett antal internationella dokument som innehåller skrivningar med bäring på samråd med urfolk. Häribland konstateras att 1989 års ILO-konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självständiga länder innehåller föreskrifter som har bäring på staters skyldighet att konsultera/samråda med urfolk i frågor som rör dem. Sverige har dock inte tillträtt ILO 169 och är därmed inte bunden av dess bestämmelser.

I promemorian anges att Regeringen i samband med den allmänna ländergranskningen under FN:s råd för mänskliga rättigheter har aviserat att den arbetar i riktning mot att tillträda konventionen, samtidigt som ett tillträde ytterst är en fråga för riksdagen att besluta om.

Någon analys av förslagen i promemorian i förhållande till relevanta artiklar i ILOs konvention (nr 169) eller hur de eventuellt skulle kunna påverka en framtida ratifikation av denna eller hur förslagen förhåller sig till det angivna pågående arbetet i riktning mot att tillträda konventionen, görs inte.

Upplysningsvis yttrade sig ILO-kommittén i september 1999 till Jordbruksdepartementet över betänkandet (SOU 1999:25) Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige, överlämnat av Utredningen om ILO:s konvention nr 169. I yttrandet (11/99) anges bland annat att kommittén inte har några invändningar mot utredarens bedömning att Sverige skulle kunna ansluta sig till konventionen, dock inte förrän ett antal åtgärder som rör främst samernas rätt till mark har genomförts.

Svenska ILO-kommitténs slutsats

ILO-kommittén välkomnar att promemorian i sin redogörelse över internationella instrument uppmärksammar den av Sverige icke ratificerade ILO-konventionen (nr 169) om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder.

ILO-kommittén konstaterar att Sverige inte har tillträtt konvention (nr 169) och därmed inte är bundet av dess bestämmelser.

ILO-kommittén har inget att invända mot förslagen i nu aktuell promemoria.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Barbro Köhler Krantz, Thomas Janson, Niklas Beckman, Amelie Berg, Oscar Ernerot, Ellen Nygren samt Elise-Marie Donovan.

Närvarande har även varit Helle Ellehøj från sekretariatet, samt experterna Christina Janzon, Hanna Marsk Sandin samt Atosa Anvarizadeh.

Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare.

För Svenska ILO-kommittén

Stefan Hult
Ordförande

Helle Ellehøj
Sekreterare